

Nr 1272

Av herr andre vice talmannen Cassel, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 143, med förslag till lag om ändring i stadgan (1952: 618) för Nordiska rådet.

Frågan om beredande av plats för representanter för de självstyrande områdena i Norden, Färöarna och Åland, i Nordiska rådet har funnit sin lösning i ett förslag framlagt av en för ändamålet tillsatt kommitté. Denna avgav i augusti i år sitt betänkande med bl. a. text (enbart på danska) till de behövliga ändringarna i Nordiska rådets stadga. Denna är ett säreget dokument så till vida som den icke utgöres av en folkrättslig staterna bindande överenskommelse. I stället förhåller det sig så, att varje i Nordiska rådet medverkande land har antagit rådets stadga som en rent intern författning. Därför kan formellt sett varje land för sig ändra sin version av stadgan utan att motsvarande ändring av stadgan göres i de övriga länderna.

Med hänsyn till angivna förhållanden är det nödvändigt att särskild uppmärksamhet vid en stadgeändring ägnas åt koordineringen av de olika parlaments- och regeringsbeslut genom vilka stadgan formellt sett ändras i varje land för sig. Vid tidigare tillfälle, då fråga varit om ändring av rådsstadgan, har därför representanter för länderna sammanträtt och kommit överens om stadgans lydelse på samtliga ifrågakommande språk. Härigenom har en likalydande text åstadkommit.

Denna gång har denna procedur av tidsskäl icke medhunnits före det att förslag framlagts för parlamenten. För att möjliggöra att stadgeändringarna genomfördes i så god tid, att representanter för Färöarna och Åland kan delta i nästa rådssession som hålles redan i februari 1970, har ändringsförslagets behandling i parlamenten påskyndats. Man har icke ens hunnit avvakta den tidpunkt, då de organ som tillsatt kommittén, vars förslag nu avses skola genomföras, d. v. s. de nordiska statsministrarna och Nordiska rådets presidium, hunnit sammanträda för att mottaga och behandla den av kommittén till dem överlämnade rapporten. Förslagen om stadgeändringen har gått till parlamenten i Danmark den 28 oktober, i Norge den 31 oktober och i Sverige den 30 oktober. Först den 4 november har statsministrar och presidium kommit samman.

Någon koordinering av de olika texterna i ändringsförslagen har under sådana omständigheter icke medhunnits. En sådan koordinering måste därför nu företagas i samband med förslagets parlamentsbehandling.

Vid mötet mellan statsministrarna och rådets presidium den 4 november 1969 enades man om följande beslut:

Mötet anslöt sig till slutrapportens förslag och enades om att i den föreslagna texten till ändring av Nordiska rådets stadga i § 2 femte stycket orden "Danmarks delegation" borde ersättas av orden "Danmarks riges delegation" och att de nu föreslagna ändringarna i stadgan borde träda i kraft i samtliga länder den 1 januari 1970.

Dessa ändringsförslag har av naturliga skäl icke kunnat helt genomföras i förslagen, som ju redan ligger i parlamenten för slutlig behandling.

Självfallet måste rådsstadgan på alla språken ha samma innehåll. Vidare måste ändringarna träda i kraft vid exakt samma tidpunkt. Rådet kan icke vid en och samma tidpunkt enligt på olika håll då gällande bestämmelser i ett land ha 69 valda medlemmar och ett annat 78. Det nu behövliga koordineringssamarbetet synes lämpligen kunna företagas på så vis, att samarbete etableras mellan de utskott i parlamenten som nu var och en i sin stad behandlar stadgeändringsförslagen.

Härutöver må följande påpekas. Det är angeläget att man blir överens om en saklig fråga som den föreslagna nya texten av stadgan aktualiserat. Hittills har alltid stadgan i alla länder tillämpats så, att det av en vald medlem av rådet alltid fordrats att han tillika skulle vara medlem av sitt nationella parlament. Så snart han lämnat sitt hemlands parlament har han automatiskt utgått även ur Nordiska rådet. Detta förhållande har utlästs av den nuvarande lydelsen av § 2 i stadgan, där det heter att de olika parlamenten "välja — — inom sig" rådsmedlemmarna. Däri har ansetts ligga att medlemskap i det nationella parlamentet skall föreligga icke blott vid valtillfället utan hela tiden som vederbörande är medlem av Nordiska rådet. I den nya texten föreslås nu det uttrycket "Valen företages bland envar församlings medlemmar". Det pekas sålunda direkt på valtillfället, och osäkerhet uppkommer om hur det skall förhålla sig med medlemskapet i hemlandsparlamenten senare under mandattiden. Man bör på denna punkt finna sådana formuleringar att varje osäkerhet om ordalydelsens mening försvinner. För ett förtydligande krävs emellertid kontakt med övriga parlamentsutskott, där nu stadgeändringen behandlas.

Av de skäl som här angivits synes önskvärt att kontakt snarast tages mellan de berörda parlamentsutskotten i samtliga fem länder för åstadkommande av till innehållet identiskt lika stadgetexter och för antagande av en gemensam tidpunkt för ändringarnas ikraftträdande i enlighet med statsministrarnas och presidiets ovan återgivna förslag.

Under hänvisning till det anförda får jag hemställa,

att riksdagen ville vid behandlingen av de föreslagna ändringarna i stadgan för Nordiska rådet verka för att stadgan

erhåller en sådan utformning i samtliga nordiska länder att vad ovan anförts vinner beaktande.

Stockholm den 18 november 1969

Leif Cassel (m)

Nr 1273

Av herrar **Lindahl** och **Gadd**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 148, med förslag till ändring i lagen (1920: 796) om val till riksdagen, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1103 i Första kammaren)

Stockholm den 19 november 1968

Essen Lindahl (s)

Arne Gadd (s)
